

פרק שני : הונגנה המצרית במלחמה יומם הCAF

במרכז תוכנית ההונגנה המצרית עומד "תחריר-41". "חרגיל" זה היה האחרון במסiddה מרגילי ה"תחריר". מרגיל ראשון מסiddה זו נערך בסוף 1968.<sup>1</sup> מאז ועד לפrox מלחתה יום הCAFים בוצעו באב המצרי, כל שנה, 1-2 מרגילים מסiddה זו. נושא מרגילי ה"תחריר" היה שדרור סיני. חמורותם אלה הוביל האב המצרי ביסות בכל הרמות תוך מלחתה יום הCAFים בזרכו. מטרת התרגילים היחחה ארגון וניהול מבצע החקפה ברמה שיתוך מפקדות בין זרועות. מטרת התרגילים היחחה ארגון וניהול מבצע החקפה ברמה אסטרטגית-OPERATIVית תוך קידום כוחות לעבר תעלת סואץ, חציית התעלה, השמדת כוחות אויב וכיובוש חז' האי סיני ורצועה עדזה. מרגילים חוזרים ונשנים אלה אפשרו תרגול התפליטה והציג חז' האי סיני ובחינתה. במהלך מרגילים אלה בוצעו עבודות ביירות, נבדקה המצרי לכבוש סיני ובחינתה. במהלך מרגילים אלה נטס סיפור רקע אשר תיאר את המצב מוכנותם של יחידות הצבא המצרי לעמד במשימותיהם, ובתרגיליהם האחרונים – מאז דצמבר 1972 אף גויסו מילואים. לkrאת רוב מרגילים אלה נטס סיפור רקע אשר תיאר את המצב הכללי וכן נקבעו גוהלים מדוייקים לגבי צורת המעבר ממצב של מרגיל לנצח מלחמה. כן למשל ככל הפקודה ליחידות במסגרת "תחריר-41" הנחיה ברורה האומרת ש"על הכוחות להיות מוכנים לפעול במידה ויחगלו מצד האויב פעילותות עוניות".<sup>2</sup>

בשיטת זו תורגלו כל יחידות הצבא המצרי מספר פעמים ועל פי גוהלים זהים, כאשר הтирגולות מקיפה את כל הדרמות והיא במכונת של מלחמה. יצוין שרוב מרגילים אלה היו מרגילים ללא ביטחון ולמרות זאת במספר זרועות וכן מספר פעמים מאז 1968 לוו התרגילים התיודתיים בתרגילי גיטות. גם שאלות זכויות נזכירות מציין שהוכנות למלחמה החלו ב- 1968 והחבטאו ב"חדרון האסטרטגי" שנערך מדי שנה בשנה. הוא אף מציין שמרגילים אלה גוהלו אישיה ע"י שר המלחמה המצרי ולעתים השתתף בהם גם נשיא עצמו<sup>3</sup> חמורותם אלה, אשר חוכנו במסיו היעזרים הסובייטים, תואמים את תורת הקרב הסובייטית שגובשה בשנות ה- 60. בכלל ההקלה הקיימת בין מרגילים אלה וASHIUSE שונאה בהם ע"י הרוסים בא-КОСТАЛОבקיה ב- 1968, ועל ידי המצריים במלחמה יום הCAFים, יש להתחשב על נושא זה ולנסות ולהסביר את

הഫיסה העומדת מאחוריו חמורותם אלה.

במשך שנות ה- 60 פיתח הפיקוד הסובייטי מתכונת של מרגילים רחבי היקף, בהם לקחו חלק לא רק הבוחות המדיניות הסובייטים אלא גם האבאות של המדינות הנמנעות על ברית-וושינגטון.



התרגילים הרב-צדדיים הראשוניים בוצעו בסתיו - 1961 לאחר מינויו של הגנרל גראן למפקד כוחות ברית-ודשה. תרגילים אלה נלמדו במערב ובאזור צפון לסייע עתונאי רב ביותר. ג'. אריקסון, בספרו "עווצה צבאית סובייטית" - בדבריו על החמرون הראשון שנערך ב- 1961 - מציין ש"הicity זו דוגמא ראשונה של מה שנitin' לכנות ב"פרישה חוץ תמרון", הדיננו - השגה חופש פעולה גדול במסווה של "תרגילים צבאיים" וכן - במקרה של צ'וסטולובקה - הוכנת הקרען להתקפות צבאית מטבחה".<sup>4</sup> לדעתו, יש לראות בחדרילים אלה שילוב של אימוני שדה, בדיקת "סיפור רקע" מסוימים, מימוש "כובנות לחייה" וצורה של פרישת כוחות טומנת בחובה איום של הסלמה. כבר לאחר סידרה של תרגילים במחוגה זו היה ברור למומחים צבאיים מערביים שકלה מאד למחוה קו חד וברור בין "אימונים" בקנה מידה זהה, לבין צורות אחרות של פרישת כוחות מבצעית. המשגנה היתה שבכל מקרה מקבים תרנגולים אלה לסובייטים שני יתרונות גדולים: הם מטפחים אזהרה ליריבים ובמקביל, הם מאפשרים קידום כוחות עד לקירבת הייעדים האפשריים, חוץ הסתרת הכוחות.

נראה כי בזורה דומה יש לראות גם את תרגילי ה"תחדר" שבוצעו ע"י האב המצרי. מרגילים אלה כאמור בוצעו כל שנה בסתיו ולעתים אף באביב. שאדל'י בזכרונו מציין, שהוא בעצמו השחף עוד לפני שמו לתקפיך הרטכ"ל, בשלושה תרגילים כאלה: ב- 1968 וב- 1969 כאשר היה מפקד הכוחות המיזוחים, וב- 1970 כמפקד פיקוד ים-סוף.<sup>5</sup> כאמור, מרגילים אלה בוצעו גם לאחר מכון אשר מונה שאדל'י לדרכ"ל, באותו מחוגה ובאותה שיטה. נושא העבודה מחייב נימוח מקיף של "התרגיל" האחד - "תחדר-41" וכן מאור מפורט של תוכנית ההונאה המצרית.

<sup>6</sup> כאמור לעיל, משהחליט סאראם לצאת למלחמה וקבע את מטרותיה, החלו בעיבוד התוכניות הצבאית האופרטיבית. בבדיקה המטכחים הרבים אשר נפלו לידי כוחות צה"ל בעקבות ניתן להבוי על ה- 14 בנואר 1973 כמפקח המוקדם ביותר של חוכנית האב למשתקפה.<sup>6</sup> נקבע לה, גם תוכניתה הונאה הותאמת לתוכנית המבצעית שטורתה השגה הפעעה אשר לזמן, לעוזמה, למקום ולשיטה. תוכניתה הונאה הותאמת לתוכנית המבצעית מבחינה לוח הזמנים וצעדים. שיש לנוקט, ואף הוצאה לפועל במקביל לה. קיימים סימנים שבס "תחדר-41" חוברן

בינואר 1973. אל-טווילה בספריו "מלחמת ש השעות" מזכיר את "הנחיה 41" ומציין בהקשר זה, שהנחיה זו כוללת "קובץ הוראות עליות פקד אישיך סדרת באחת היישובות בינוואר".<sup>7</sup>

תוכנית זו הקיפה שני דרגים: את הדרך הצבאי ואת הדרך המדיני.

#### א. ההונאה בדרך הצבאי

בדרכו הצבאי הוטלה אחידות הביצוע על הרמטכ"ל המצרי אשר בהתאם לתוכנית ההונאה הכללית (הסטרטגייה) הוריד הנחיות לביצוע ההונאה האופרטיבית לארכיות השדה. לפיקודים

ולזרועות האוויר, הגובה האווירית והים. תוכנית ההונאה לוותה באמצעות הסתרה והסרוואה קפדיים על מנת לנבליהם את הסודיות המוחלטת אשר הייתה להצלחת ההונאה. באשר

לתוכנית עצמה מציין היכל בספריו "הדרך לדמדן" ש"התוכנית אשר נקראה "מחרי-23"<sup>8</sup>

ונבנתה מתוך מסווה של חמרוני הסתיו השניים", הונחה בזורה עצמאית זמן רב לפני המלחמה ותאמנה אם לוח הזמנים של תוכנית המלחמה. חשוב להזכיר שגיטה זו של יציאה למלחמה ממור

תרגיל נרחב ברמת כל הצבא המצרי מובאת במחקר שנעשה בצבא הירדני על מלחמת יום הכנפרורים.<sup>9</sup> במחקר זה מודגש שהגעה הכוחות לחזית, נועתה במסווה של תרגיל שנערך בביבול "לפני תחילת

המלחמה (האמיתית)".<sup>10</sup> אל-איובי מציין אף הוא שהמצרים ריכזו את כוחותיהם כחודש לפני פרוץ המלחמה "במסווה מרגיל גדול ומשוחף" כאשר המלחמה הייתה בשלב הבא של תרגיל זה.<sup>11</sup>

להבנת המאפיינים העיקריים של תוכנית ההונאה בדרך הצבאי, יש מקום לפרט את עיקרי תרגיל

"מחרי-41".<sup>12</sup>

תרגיל "מחרי-41" הוגדר כ"תרגיל מפקדות של הכוחות המזוינים בrama אסטרטגייה".

אופרטיבית... בשיתוף עם כוחות בתרגילים טקטיים". נושא התרגיל הוגדר כ"ארבורן וניהול מבצע החקפה אסטרטגי-אופרטיבי עם פריצה יזומה של חעלת סואץ והשמדת אגדות אויב

קרובות בקרבות התקלות, במטרה להגיע לעו הגבול הבינלאומי ולרצועה עזה ולהתאמן להגנה עליה".<sup>13</sup>

#### ג. הכוננה כנראה ל"מחרי-41".

ב. כל האיטוטים על פקודת התרגיל הובאו מפרסום של סוכנות עיתים מזרח אשר מביא

את פקודת תרגיל "מחרי-41" שפורסמה ע"י מפקד ארכיה שדה 3 לדיביזיה חי"ר 19.

בפקודת המבצע נקבע עיתורי התרגיל לתקופה שבין 1-7 אוקטובר 1973. כמנגנון המרגיל נקבע שר המלחמה אחמד אסמעיל עליי. פקודת הארגון לתרגיל מגדירה במדויק שום מעבר מילח קוד יש לעבור למצב של מבצעים אמייחיים.<sup>13</sup> בהמשך, נבחן כיצד מומש התרגיל ומה היו המאפיינים

ההונאותיים שבו:

א. צדדי ההונאה במסגרת "תחריר-41"

א. גiros ושהדור מילואים - בסוף יולי 1972 שוחררו לראשונה מהצבא המצרי חיילים שוחרורים עובב. מחזור שני של חיילים, שוחרר בדצמבר 1972 ושלישי ביולי 1973. רוב חיילי המילואים נועדו להפקיידי עזה וכן למילוי פערים במרקם הצורך. במהלך 1973 גויסו מילואים אלה מספר פעמים ולאמר מכן שוחררו. לדעת ג'מאל בוצע הדבר בשורה רגילה ועל פי הנוהלים הרגילים.<sup>14</sup> לקראת "תחריר-41" גויסו - ב- 27 בספטמבר 1973 - בשני מחזורים 120,000 חיילים. מילואים אלה שוחררו לבאים ב- 4 באוקטובר 1973 כחלק מהוכנאה ההונאה. הדבר דוכנן על מנת לייצור רושם שגם הגויס הנווט שייגרתי, ושבכל חיילי המילואים ישוחררו בהדרגה. וכך ב- 5/4 לאוקטובר החלו חזריהם לבתיהם - אף כי מילואים אשר שימשו הוכנה היה - גם במקומות - שגם הפעם קשור ההגיס לתרגיל המפקדות הבין-זרועי.

ב. קידום ציוד הגישור והח齐ה לחעללה - ג'מאל מתאר נושא זה כאחד הסבוכים ביותר וצאת בכלל הקושי להסתיר מהכוחות המצריים ומעיניו האויב את חשיפתו הגדולות אשר מנעו לעיתים כ- 150 כלי רכב. גילוי סיירות אלה היה מספק החראה טובה למודיעין הישראלי. על כן לדעתי, "הותווותה חוכנית על פיה זמן רב לפניו המלחמה יוסטו רוב הגשרים וציוד הצליחה בצרירים שורדים מזדחה... לאחר מכן יוחזרו חלום מעדבה וחלקם ישארו מוסחרים בקרבת החעללה".<sup>15</sup> בסיום

חזוזות אלה - קרוב לפתחה המלחמה - יהיו כל הגשרים, וכל ציוד הצליחה במקום שיעוד להם, לדעת ג'מאל חלק מהגשרים הדבא לחעללה - כביכול במסגרת החימרונים השנתיים (תרגילי "תחריר") , כך ש"כל האנשים יראו לאימונים וחתמו

את עמדותיהם החקם במסווה של אימונים<sup>17</sup> לקרהם "אימונים" אלה, הוצאו

הוראות אימון מתקנות ונקבעו שופטים לכל יחידה ויחידה. אימונים אלה

<sup>18</sup>

חואמו כך שירות המרגול האזרן יהיה ה- 6 באוקטובר.

ג. קידום עוזבות ויחידות לחזית - בפקודת הארגון של "חריר-41" מפורטים  
הבדוח המשתמשים. בין כוחות אלה מופיע ארמייה 3 גם דיביזיה מובנת 6

- שהייתה ערוכה ערבית מלחמה באזרן קהיר -<sup>19</sup> "מרג'לית" היה צריך לקדם  
דיביזיה זו שערכה בקהיר למרחב ארמייה 3 כדרוג אופרטיבי שני. קידום דיביזיה

זו התחייב מתוכננת האופרטיבית "גרנית 2 משוט". אך פקודה לבזות  
ירדה לביצוע דרך פקודה הארגון של "חריר-41".

ד. תוכנית מרגיל "חריר-41" - מרבייל "חריר-41" נקבע להתחזע בין ה- 1-7

אוקטובר 1973. בהזאות שהוצעו לפני המרגיל נקבע לאחר סיום המרונים  
של הצבא בחזית, יוחזרו הכוחות שקדמו במסגרתו למקום הערכות הקודס  
ומילואים לשוחרדו לתחימתם. התוכנית אף קבעה אם פרט פיזור הכוחות ואם

דרך הנזרה המילואים למקום עבודתם לאחר ה- 7 באוקטובר 1973.<sup>20</sup> באשר

למוסדות ההדרכה מודיענה פקודה "חריר-41" את הנקרות הבלתי:

1. הלימודים בקורס הצבאי ובאוניברסיטת הצבאית العليונה ע"ש נאזר יוסטקו.

החינוךים יאזורו ליחסותיהם או ליחסותם שלם מסופחים החל מ- 30

ספטמבר 1973.

2. בפקודה צוין ש"על מנת להבטיח שכל הקצינים והחיילים יפיקו תועלם מן

הרגליים התקטיים עם גישות שיערכו בתקופה המרגיל, יופסקו כל הקורסים  
לקצינים ולחילאים בכל בתי הספר של הצבא.

3. בפקודה אף צוין שהלימודים בקורס הצבאי ובבית הספר לפיקוד ומטה וכל

קורסי ההדרכה ייחודו ב- 9 באוקטובר בשעה 0830.

בצדדים שפורטו בפקודת הארגון של מרגיל "חריר-41" ניתן למצוא לפחות שלושה

1. הכנות למלחמה תחת מסווה של תרג'il אסטרטגי-אופרטיבי.
2. החוכנות במסגרת החרג'il היא לכיבוש כל חצי האיסיני ורצועת עזה. צירן עובדה זו מסייע אף הוא לחיזוק המפיסה שמדובר בחרג'il ולא במלחמה בה, כביכול, מתחנים הבוחנות המצדיים לכבות את כל שטחו של סיני בפרק זמן שלא יעלה על 7 ימים.
3. הלימודים במוסדות ההדרכה הצבאיים יחולשו בתחום התרגיל, ה- 9 באוקטובר 1973. יודגש שאין כל הזכמה שתוכנה של תורה הארגון של התרגיל הייתה בידי קהילתיות הביוון הישראלית ערבית המלחמה, אך בכל מקרה ניחן למוד ממנה רבות באשר לצורה בה תוכנן, הוגג והורד "מהרי-41" ליחידות המצדיות.<sup>22</sup> בוגוט לאלמנטים הוותאים אלה, נראה כי יש משמעות גם לדרישה להציג במשר התרגיל בכל התקשוויות את מילת הקוד של התרגיל: "מהרי-41". לדעתו מקורה של דרישת זו לצורך הבטיח שלמערך האסופי של המודיעין הישראלי יגיע מיד באשר לקיום התרגיל "מהרי-41".<sup>23</sup>
- ה想法 ידיעות על מנת היתר לחיללים לעלות למכה - מספר ימים לפני המלחמה הועברנו הודיעות ליחידות השונות בצבא המצדי לרישום קצינים וחיילים הרוצחים לעלות לרוג'ל למכה לקיום מצוות ה"עשרה". לדעת מפקד דיביזיה 19 הודיעות אלה גם "שודרו בקשר, על מנת שהאריך יקלוות אותם".<sup>24</sup> ידיעה זו פורסמה מאוחר יותר - ב- 5 באוקטובר - בעthon אל-אהראם.
- יצירת אוירה של רגיעה לאורך החזית - ביוםם שלפני מלחמת יום הביכורין ובמיוחד בבוקר ה- 6 באוקטובר פעלו לאורך החזית קבוצות חיילים - המבוגרים ע"י אחד המקורות: "קבוצות העצלים"<sup>25</sup> - אשר מטרתם הייתה לייצור אוירה של רגיעה לאורך החזית.
- בגთוח שיעשה בהמשך בעה בחינה משקל הווונאה בהשגת ההפעה נראה שלפחות אלמנטים מהתוכנית נודעו למודיעין הישראלי אך כמובן שבאותה העת הטער לזרע היז-חרג'il.
- מג' מועאת אל-קסל" = קבוצות העצלים.

חילילים אלה – אשר סבבו ללא נשק וכובע פלדה – שבלו בedula, דגו, מצאו קני טוכר, אכלו חפוזים וחלקים אף לבשו בגדי ספורט.

יש מקורות שמצוינים גם שהאונקלוסיה האזרחיות המשיכה לעבוד את השדרות ליד הedula

<sup>26</sup> ואזרחים אשר הפעילו ציוד מכני בלבד, עבדו כרגילים.

2. צדדי הedula והסתירה

בחלק מצידי הedula ההונאה שהובאו לעיל יש גם אספקטים של הedula והסתירה. עיקרי מטרתם של צדים אלה הם לאבטוח את תוכניתה ההונאה ואת הצדדים ההונאתיים שבוצעו במסגרת "תחריר-41". על מנת להבטיח הצלחה מצד הedula ההונאה אלה והשבה הפתעה מוחלטת, נקבעו מצד הedula הסירה ושמירת סודיות קפדיות ביותר. הרצוג בספריו "מלחמת יום הדין" מציע:

שבתקדש אשר נערך בין שבויים מצדים נמצא כי רק אחד מהם ידע כבר ב- 3 באוקטובר כי ההכנות הן למלחמה. 95% מהשבויים למדו על כך ב- 6 באוקטובר בוקר, עת נאמר להם

שהתרגיל בו הם עוסקים הוא הכנה למלחמה.<sup>27</sup> מפקד דיביזיה 19 מצין שלמפקדי

הדיוויזיה נמסר על המלחמה ב- 5 באוקטובר בשעה 0800. הוא אף מצין שבמפקדו ידועו

על המלחמה רק שני קצינים וזאת הייתה ועליהם הוטל להתחייב את תוכנית ההונאה לחובביה

<sup>28</sup> המבצעיים. על כן גם נקבעה שיטה להורדת ההוראות לקציני מפקדה אלה, על פי לוח

<sup>29</sup> זמנים קבוע, תון איסור להפיץ מטמכים סודיים אלה לאנשיים שאינם חלק מהולצות החמורים.

למפקדי הזרועות, החילוץ והפיקודים נמסר על ההחלה לצאת למלחמה ב- 1 באוקטובר בנסיבות

של המועצה העליונה של הכוחות המזוינים ברכבות מסדרת. גם בישיבה זו לא נמסר

לזוכחים דבר מלבד אורחות הדברים שאמר סדרת בתום הפגישה: "כל אחד צריך להיפוך מזבץ

<sup>30</sup> למגרא. לפוקודה שאורת אמי עשוי עבשו להוציא בכל רגע." חשוב אף למצין שב-

באוגוסט 1973 ידוע על המלחמה בצבא המצרי שמונה קצינים בלבד, מהם כנראה ידועו

על כך לפני תאריך זה רק שר המלחמה המצרי, מרמטכ"ל ראש אגף המבצעים ואולי גם

ראש אגף המשפטים של הכוחות המשפטים – הגנරל בהא אל-דין נופל.

א. היה צורך להוציא נושא זה – אומנם בקצרה – לשם השלמת התמונה הכלכלית.

בהתה שנתונים אלה נכונים, הרי שביתן לומר שהצבה המצרית ניהל מערכת פעילות דואלית: האחת - "שגרתית" והשנייה - המתוכננת למלחמה. המערכת ה"שגרתית" ניהלה את חייו היום-יום; גייסה מילואים ושהרתה אותם, ניהלה מערכת הדרכה, הכשירה צוותים וכוח אדם, התאמנה ברכמות טקטיות, אופרטיביות ואסטרטגיית, פרסה וקפלה משתית קשור לחרום, מרגלה חיציון מכשול, מים והפעלה כוחות בקרב משולב וכן ביצעה כל פעילות אחרת של צבא המתכוון כבר שניים למלחמה נגד ישראל, אך איינו יודע: מתי ואיך חרך מלחמה זו. המערכת המתוכננת למלחמה הייתה בעצם אונחה מערכת עצמה אשר ביצעה אף היא את אותה פעולה במדוייק. במערכת זו היו שותפים אלה אשר התרו את תוכנית המלחמה ודאגו לכך שתהיה החאה מלאה בין שתי מערכות אלה. כאמור הושג הדבר על ידי בניית שתי תוכניות מקבילות: האחת, מבצעית אשר נקראת "גרגיט-2<sup>32</sup> משופר" אך מבצע "בדד" והשנייה, תוכנית שבמרכזה עמד "תחריר-41" - התרגום אשר שימש כסורה לכל הכנות הצבאיות המצריות במלחמה يوم הciporim. ביצוע הכנות למלחמה תחת מסורה של תרגיל - "תחריר-41" - ע"י קיומן של שתי תוכניות מקבילות, יחד עם אמצעי הסודיות הקפדיים שננקטו להטמת הכוונות, השיגו מטרה אחותם הם סיפקו למודיעין הישראלי, ובר בזמן גם לכוחות המצריים, את ההסבר להכנות למלחמה ול透פהות הדריגות שנראו בשטח. התוצאה הושגה בקרבה זה בזכות הצלחה המצרית להונאות לא רק את המודיעין הישראלי ואת צה"ל, אלא גם את הצבא המצרי. חשוב בכך להזכיר שהמצרים היו עדים לנקיודה זו ובהוחיון שהווציאו במטרה לאבטחה את תוכניות ההונאה הם מדגישים במפורש ש"יש להסתיר את כוונת ביצוע פעולות ההונאה גם מכוחותינו בכל שימוש אפשרי זאת וזאת היה ולרוב ההונאה הייעילה מחייבת להונאות את כוחותינו עצם".

32 כוחותינו עצם"

ב. הhoneah בדרוג המדריני

צדי ההונאה בדרוג המדריני קשים יותר לתאר בשבועות ובחודשים שקדמו למלחמה יום הciporim מאשר ביום הטעורם שקדמו למלחמה. יש גם קשיים בקביעה אמינות המקורות, ובמיוחד במדיננה בה אמצעי התקשות נתוניים בפיקוח הממשלה. הדבר קשה עוד יותר על רקע התפיטה הקיימת במדינון בעלות שלטון ריבוצי מצריים וטוריה, על פיה יש לראות ברדיון ובעתונות כלים בהם יש להשתמש לקידום מטרות המשטר ובין היתר גם לצרכים הוגאתיים.<sup>33</sup>

קשה גם לקבוע בודאותו איזה צעדי הונאה תכנן הדרוג המדיני בתוכנית המקורית ואיזה צעדים

נוסףו לאחר מכן, תוך ניצול מצלמים חדשים שנוצרו בשטח.<sup>34</sup> מסיבות אלה נגשה למלך את צעדי ההונאה שננקטו בדרוג המדיני לשניים: צעדי הונאה כלילים וצעדי הונאה שבוצעו קרוב לפירוץ המלחמה.

לפנוי שנפרט את צעדי הונאה בדרוג זה, חשוב לעמוד גם במשמעות המדיני על הדואליות בה התנהגה מצרים בחודשים שלפני מלחמת יום הכיפורים. נראה כי דוality זו אף קוטבית יותר בדרוג המדיני מאשר בצבאי. ציינו כבר את חופש הפעולה ממנו נהנה מנהיג במדינloth בעלות שלטון ויכולת כמו למשל: ברית המועצות, גרמניה הנאצית ובקרה שלו אף סוריה ומצרים. וויליאם מצין אף הוא שאחת הסיבות אשר סייעו להצלחת ההונאה ב"ברברוסה" היה מבנה השלטון בגרמניה הנאצית ובעיקר סמכיותו הבלעדית של היטלר. הפידר הגרמני הצליח להעלים את תוכניתו האסטרטגייה לפני רוסיה מנהיגים אחרים בגרמניה. וכך למשל לא ידעו על "ברברוסה" שר החוץ ריבנרטופף, רידר וכן אחרים אשר היו קרובים מאוד להיטלר.<sup>35</sup> וויליאם מצין שהוא את רעיון הונאה והיה שופע פעיל בה בכל שלבי הביצוע.<sup>36</sup> גם מוביל להזכיר את אהדו הגדולה של סאדהト להיטלר ניתן לזרם שיש הרבה קווים דמיוניים בין הונאה המצרית והגרמנית.<sup>37</sup> גם במצרים יש הוכחות ממשיות שאדאת מען את ההונאה המדינית מלדעתה את תוכנית המלחמה ובעיקר את תאריך היציאה למלחמה. לחיזוק טענה זו נביא מספר דוגמאות:

א. ב- 30 בטפטמבר 1973 כינס סאדהト את המועצה לבטחון לאומי ובקש מהברית להביע את דעתיהם על המצלב. סאדהト בפעם מצין שהתחפה דיון ממושך, בו היו חברים שקראו למלחמה והוא (באללה) שהיסטרו".<sup>38</sup> בתום דיון זה, מצין סאדהト עידכו פקידים בכירים אלה במצב הקשה של מצרים, לא גמישה להם כל אינפורמציה נוספת.

ב. ב- 1 באוקטובר כינס סאדהト את המועצה العليונה של הכוחות המזוינים וגם להם הוא מסדר שרגע זה הם חייבים להיות מוכנים לכך שהפזודה יציאת למלחמה העשויה להיגתנן בכל רגע. בישיבה זו לא נמסר לנכבדים על תאריך המלחמה.<sup>39</sup>

ג. חמישה שרים מצריים היו עם פרוץ המלחמה מחוץ למצרים,<sup>41</sup> ביניהם היה גם

<sup>40</sup> שר החוץ המצרי.

ד. ב- 3 באוקטובר דנה הממשלה המצרית בהצעת האחדות המצרי-לובי כאשר איש

ממשלת איננו יודע דבר על התוכנית הצבאית.<sup>42</sup>

מסיבות אלה ניתן להסיק שאט עיקר צעדי ההונאה שבוצעו בחודשים שלפני מלחמת  
יום הבכירורים יש לחפש בנאומיו ובמעשיו של הנשיא סאדאת בעצמו אשר היה בין הבודדים  
אשר ידעו על תוכנית המלחמה. האחרים, אשר פעלו בחלוקת מההונאה בדרגת המדיני, לרובם כלל  
לא ידעו שימושים בהם ככליים במסגרת ההונאה. יחד עם זאת, סביר להניח שבכל זאת היה  
צורך מצומצם אשר ידע - בקווים כלליים - על הכוונה ל יצא למלחמה. צוות זה הוא אשר  
גם תיאם ובייצא חלק מצעדי ההונאה בדרגת המדיני. תוכנית ההונאה המצרית בדרגת המדיני התבססה  
בעיקר, על חיזוק תפיסות ("קורנספציות") ישראליות קיימות, או מה שקרויה בפייהם "דוקטרינה  
הביטחן הישראלי". בהמשך נפרט איך צעדי ההונאה בדרגת המדיני.

#### 1. צעדי ההונאה כלליים

א. הקמת צוות בין משרדיו לניהול פעולות ההונאה - כחמשה חודשים לפני המלחמה הוקם  
צוות בין משרדיו לתאום פעולות ההונאה. בצוות זה היו נציגים ממשרד המלחמה,  
החוץ והסבירה.<sup>43</sup> הצוות עקב אחר בצעות התוכנית ההונאהית הסבירתי וdag  
לרציפותה. עיקר תפקידו של צוות זה היה תאום הפעלה על פי קורי תוכנית ההונאה  
במסגרת זו נקבעו הצעדים הבאים :

(1) פורסמו הצדירות והודלו ידיעות לעתוניות הזדה באשר לחיסרונו בנטק,

שימוש נוכחה ואחזקה ירודה של ציוד. כך למשל, מכתב "מעריב"

ב- 26 במרץ 1973 את סופר ה"וושינגטון פוסט" בקשר למدوוח ש"מומה"

מספר לו כי "מערך ההגנה האוירית המצרית פרוץ להתקפה ישראלית מאי

יולי 1972...וכן ש"החזקה של ציוד הצבא גרוועה יותר משהייתה".

ההגנה האזרחים במצב רע והחולשה המתמדת של המנגנון הצבאי המצרי

ג. צעד זה בוצע במסגרת תוכנית ההונאה ועל כן יוסבר בהמשך.

מבヒירה כי חידוש המלחמה יהיה בגדיד התאבדות.<sup>43</sup> יצוין שמאז זה

אכן היה בכך מספר חדשים לאחר גירוש הסובייטים מצרים, לאחר מכן  
חל שינוי לטובה ברמת השמישות, אך הנושא המשיך להיות מנוצל לזרים  
הונאתיים.

(2) הודלפו מאמרים לעובדות באשר לחלוקת מדינות הקיימים בין מצרים וסוריה.

שר המלחמה המצרי אסמעיל עלי טען לאחר המלחמה ש"גם הבורם המדיני השתתף  
בפעולות ההונאה ובטעות הצדים הצבאים נגד האויב. אנחנו הנחנו לאניב  
ולעוולם כולם לא חשוב שלא יאכן כי חילוקי הדעות בין סוריה ומצרים יתנו  
הזמן להקים צבאי ביניהם.<sup>44</sup> טראם עצמו ציין לאחר המלחמה שאחד  
המרכיבים החשובים של דוקטרינה הבתוון הישראלית היה בינוי על הנחת היסוד  
שהulos הערבי מפוצל ומפורד ואינו מסוגל לפעול במאזן מתואם.<sup>45</sup> כך  
שיצירת האוירה של חילוקי דעת בין מצרים וسورיה בהברחות, מחזק את הערכה  
בישראל שבתוון הנראה לעילן אינה צפוייה מלחמה. קו הסברתי זה בתוכנית  
ההונאה, אכן חיזק את הקונספטציה שהייתה מקובלת על גופי ההערכה של  
ישראל, על פיה "سورיה לא תצא להתקפה רבתית על ישראל אלא בעה ובעונה  
אתם עם מצרים".<sup>46</sup>

(3) הדגשת ייעילותו של נשק הנפץ לחוץ על ישראל לסתור מהטהרים שכבשה  
בחודשים אוגוסט-ספטמבר 1973 ניחן למצרים בעובדות המצרית מאמרים רבים  
באשר ליעילותו של נשק הנפץ להביא את אריה"ב שתלוץ על ישראל. פרוטסמו  
מאמרים רבים כולל מכתב של המלך פיינץ לניקסון, בו מזהיר המלך את אריה"ב  
שאם לא חשבה את מדיניותה הנכונה לחולוטין לטובה ישראל, הרי שטועדייה חצמם את  
אספקת הנפה.<sup>47</sup> הדבר הובלט גם במאמרי המערכת של עורך "אל-אח' בא"ר" המצרי  
מוסא צברי. במאמריו, מדגיש צברי שאט האיזנות ניחן להכגיאו דרך מערכת  
הנפץ. הדבר ניתן לביצוע רק אם מדיניות ערבי יקבעו לעצמן מדיניות נfat  
אחדה. לדעתו "חובה ביום לשמש בדרכו נספח הערבי בפועל מדינית ..."

<sup>48</sup> ואסור לאבד את קלף הנפטר כמי שאייבדנו את קלף חעלת סואץ (ב- 1957...).  
מאמריהם אלה ואחרים ציידו חמונה של ערבים יש רק נשק אחד חזק ויעיל והוא,  
נשק הנפטר.

רציפותו של מטע הסברתי זה בו מצד אחד ממשיכה להיות מודגשת חולשתו של הצבאי המצרי והקרע בין סוריה ומצרים ומצד שני חוסר האוניות של הערבים ובראשם מצרים לפתחה במלחמה נגד ישראל, מצד יכולתן של מדינות ערב לנחל מאבק מדיני יעיל באפשרות נשק הנפטר עוזרו לבש חמונה שלפחות בשלב זה, מצרים דוחה את דרכם המלחמה, ועיקר מאמציה רפואיים לפתרון הסכום בדרך מדינית. חפיטה זו, בזאתה ע"י מנהיגים ישראלים ואיישה לתוכננים המצרים להמשיך ולהבטיח רציפותו של מטע ההסדרה ההונאותי.

ב. חיים האוירה במאי 1973, סדרה טוונ் בספריו כי למורת שלא היה בדעתו לצאת למלחמה במאי - 1973, הרי שבמסגרת "חוכמת הוראה אסטרטגית"  
פחוות במערכת עמולה בכלל התקשרות המונחים. אבגדיל לזרד אמר היישראליים לחשב  
שהמלחמה משמשת ובאה<sup>49</sup> מלבד היגיון המילואים והבוגנות שהוכרזה בז'יל  
בקבוקות מהיחסות זו; היה מקט להציג זאת גם בכלל השפעתם המשנית של  
אוורעות חדש מאי, על התנהלותם של מקלעי החלטות בישראל ערבי יום הכיפורים.

בקשר זה חשוב לציין שבגוזד לעות שבר בעבר, בהן מתיחות הצבאים  
לנוחה במערכת עמולה בכלל התקשרות ובחרגייל הגנה אזרחית לייצור אוירת  
מלחמה, הרי שלצדדים הצבאים שנתקטו לקראת יום הכיפורים לא גלו  
חרגייל התרבות אזרחית ולא נוצרה אוירת מלחמה. אוורעות חדש ספטמבר -  
אוקטובר ומתיחות הצבאים בגבולות נבחנה ערבי מלחמת יום הכיפורים ע"י מקלעי  
ההחלטה בישראל כאשר ברקע ובזיכרונו העד עדיין לא נשכח כוונות חדש מאי -  
יוני, והויכוחים שעוררה מתיחות זו בין מקלעי ההחלטה ואמ"ן עדין לא הסתיימו.  
מערכת מלחמים השיגרתית בבירה המצרית בפרט, ובמצרים בכלל נבחנה חיזוק לטוענים  
שאין פניו מצדים למלחמה. הדבר מוסבר בכך שגם במישור זה המשיכה מצרים

לנהל את חייה כרביל.<sup>49</sup>

ג. צעדי ההונאה שבוצעו ע"י סדראת - מבדיקת לאומי סדראת מינובי 1973 ועד ליום ה��ן בסוף ספטמבר 1973 ניחן להבחין בשינויים קיצוניים בנסיבותם דבריום. בתקופה זו אין מוצאים בנסיבותם את אורתה נימה קיצונית נגד ישראל כבוז "מה שנתקח בכוח יוחזר בכוח" או "אין דרך לפיתרון הבעיה אלא בדרך הצבאית".<sup>50</sup> באותם ימי של סדראת הופכים למתוונים יותר וניתן לראות שנעדרת מהם אורתה קיצונית שאיפרינה אותו ממד עולמו שלטונו. כך למשל מודיע סדראת לאומי בזאתם לרגל הפיכת הקצינים (יולי 1952) את הצורך בהגברת המאמץ הדיפלומטי באו"ם.<sup>51</sup> בישנה זו בולטת ברוב לאומיו שהוא נשא לדגל חביבות אלה בין ה- 22 ליולי ועד 26 ביולי 1973. אך הנאות הבולט ביותר ביחס למגמותו החוננתית היה לאומי

ג. גם מנוסא זה ניתן לטעוד אודיות מרומת הגדולה של מערכת חיים דואלית זו להשגת ההפחעה. קשה להגיד דברים אלה בהונאה ובודאי שלא בהונאה אקטיבית. אך ברור שהעובדת שמאורים המשיכה לנחל מערכת חיים דואלית, כאשר סדראת וקומץ קצינים בקרים מכינים את הכל למלחמה והיתר מנהיגים רגילים, תרמה רבות לאמיןותו של "חריר-41" וכן לאמיגותם של צעדי ההונאה האחרונים. להלן, אמנה כמה הוכחות נוספות להונאה השגרתיות בקרים, אשר וدائית חיזקה את ידיהם של אלה שטענו שאין פנוי מצרים למלחמה:

1. בעקבות ביקורו של מזכיר האו"ם וולדהיימר באזרע באוגוסט 1973 החפרסמו מאמריהם בעתוונות המצרית והלבנונית על כך שהמאורים מאמין בהם הסדר מדיני בזירה-התיכון. ביקורו של וולדהיימר אף הפגג ברוח של פחרון מדיני. ראה למשל אל-אסבוע על-ערבי לבנון. 3 בספטמבר 1973. וכן א. פוירשטיין. המאה ה-20. (משרד הבטחון ההונאה לאוד, 1979) עמ' 346, עמודה ב'.

2. הענווה ערבית מבורך ליווזמה המדינית של קיסינגה. (ספטמבר 1973) ראה: Shlaim Avi, "Failures in National Estimates: The Case of the Yom Kippur War". World Politics. 28 (April, 1976) No. 3, p. 355.

3. פיתוח קשרים מסחריים עם ארץ-הברית. כך למשל חתמה מצרים עם חברת אמריקאית בסוף ספט' על הסכם להנחת צינור נפט ממפרץ סואץ לאלבט'. ראה למשל: דרויש. מלחמת 6 השעות. עמ' 55. יצוין שרוב המחברים המצרים מצינוים אירועים אלה כצעדי הונאה

מ- 28 לבספטמבר 1973 (כשבוע לפני פרוץ מלחמת ים הכנפרים). בנאום ארוך זה קבע סאדאת שבע מטרות חשובות אוטן יש להגשים. בין מטרות אלה מודיעיש סאדאת: את שחזור האדמות - מטרה אומה מציב סאדאת בראש העדיפויות - פיתוח המשק, המשך שמפונה החברתי וכו'. על מנת להגשים מטרות אלה - וכן אם מטרתו הראשונה - מודיע סאדאת ש:

"...בעזרת האל, אחרי רמדאן אנו נכנם את ועידתנו הלאומית של אס"ע, ואני רוצה לגשת לועידת זו עם הגדרה מפורשת, רעיונות ותוכניות מעשיות אוטן נלמד יחד ונבצעו אותם לאחר שיטכים עליהם. הכוונה לתוכנית שנפעלה על פיה מבלי שאיזה עיכוב יחסום בפנינו את הדרך למה שאנו רוצים, או שטיפות יסיטו אוחנו ממנה".

52

בנאום זה לא דיבר סאדאת כלל על המלחמה עם ישראל, הוא רק הדגיש בסוף נאומו את עצם המגעתו מלבדו בנושא, והבטיח שהחזרה האדמה - זו המשימה הראשונה העומדת לפניו. ברצון אלה, נשיג מטרה זו. זה רצון עמו וזה רצון אומנתנו. זה גם רצון אלה<sup>53</sup>. צרייך לזכור שככל זה נאמר כאשר כבר כל ההכנות למלחמה הסתיימו.

садאת בספריו האוטוביוגרפי גם מספר שהוא ניצל ביקור של שר החוץ של ארצ מסויים במצרים - בספטמבר 1973 - במסגרת תוכנית הווונאה האסטרטגית שלו. לדברינו הוא אמר לאישיות זו: "אנו מסור זאת לנשיה שליך ובקש אותו לשומר את הדבר בסודי טודוח; באוקטובר יש בדיוני לבוא למרכז האו"ם, אבל איינדי רצאי להזכיר על כך ברבע זה".<sup>54</sup> סאדאת טוען שהוא היה משוכנע ששדר זה יגייע לישראל ויחזק בה את ההערכה שמצרים אינה עומדת לצאת למלחמה.

סביר להניח שבוצעו מספר צעדי הונאה נוספים, אך כאמור חלק מצדדים אלה קשים לאימוץ.

בכל אופן באשר לצעדי הונאה בدرج המדיני הרי שכאמור הם בוצעו לטעת אשלייה בטחון נלב הישראלים והחבטו בראש וראשונה על מחלכים אשר חיזקו את ה"קונספציה" שמנחיהם ישראל בטאו אותה בגלויה. כאמור המקבב אחר התფיסות של ההבגה הישראלית געשה תוך בחינת אמצעי התקשורת בישראל וכן דאגו למצרים - באמצעות אמצעי התקשורת המבוקרים שלהם -

55

למזהה תימוכין לביקודות אוחם הדגישו המנהיגים הישראלים בנאומיהם ובמאמריהם.

2. צעדי הונאה מסויימים ביום שלפני מלחמת יום הביכורים

מ- 1 באוקטובר 1973 ניתן להצביע על שורה של פעולות הונאותיות שבוצעו ע"י

המצרים במישור המדיני על מנת לחזק את ההערכה שאין פג'י מארים למלחמה. להלן

יפורטו צעדי ההונאה העיקריים בתחום זה:

א. בשים לב לתנועת הצבא באזרע קגיד נמסר לטבול הדיפלומטי במצרים שהavaş

הצרי נערך לבلوم מכה ישראלייה אפשרית וזואת לאור המתחומות הקיימות בגבול

56. האפוגני.

ב. ב- 5 באוקטובר פורטם בעTHON "אל-אהראם", שר ההגנה הירומני יבר בקדיר ב-

57. באוקטובר ויוזעך. עם שר המלחמה המצרי.

ג. ב- 5 באוקטובר נערכה בוושינגטון פגישה בין שר החוץ המצרי זיאת ושר החוץ

האמריקני קיטינגרטן. הפגישה נערכה באווירה טובה ודובר בה על נקיטת יוזמה

מדינית לאחר הבחירה בישראל. היילן מציאן שלפני הפגישה חש שר החוץ המצרי

בחכמה בלתי שיגרחת ועל כן פנה לסתורת במטרה לקבל את אישורו לדוחות את

הפגישה. סדרת החלטות לא למטר דבר לשר החוץ שלו ולהשתמש בו - ללא ידיעתו -

58. במקור להונאה, ועל כן נתן לו הוראה לקיים את הפגישה כמתוכנן.

ד. ארבעה שרים נוספים - בוגוף לשר החוץ - נמצאו עם פרוץ המלחמה בחו"ל:

59. שר הכלכלת היה בלונדון, שר התחבורה בספרד, שר ההסברה בלבוב ושר הפנים בזינגה.

ה. האבוקות בשדה הנפט של מרגאן אשר במפרץ סואץ הושארו על פי הוראה דלקות

60. עד לשעת ה"ש".

ו. כל האזרחים אשר גרו או עבדו באזרע התעללה לא פונו מהאזור אלא לאחר

61. פרוץ הקרים.

חשוב לציין שלא כל צעדי הונאה המצרים ניתפסו ע"י קהיליות המודיעין הישראלית

כצעדי הונאה וסביר להניח שבחלק מצעדים אלה, סוכניות האטו של ישראל כלל לא הבחינו.

ולבסוף יודגש שצדדים אלה אשר בוצעו לפני מלחמת יום הביכורים בדרגת המדיניות, הם

צדדי הונאה מיטיעים בלבד והם פורטו כאן בעיקר בגלל מרומות הרבה לחיזוק שהם נחנו  
לצדדי ההונאה אשר בוצעו במסגרת "תחריר-41", ובגלל הרקע והאשרה שהם יצרו תוך כדי  
השתלבותם עם מערכת החיים הרגילה במצרים. ניתן להעריך שללא רקע זה ולא שילוב  
של ההונאה בדרוג המדיני ובדרוג הצבאי, אמיןותו של תרגיל "תחריר-41" הייתה נפגמת  
ועוד מהרה היה מתולדים פרצחות בתוכנית ההונאה וההעלמה המצרית, דבר שהיה עשוי לגלות  
בסיומו של דבר את כוונות המלחמה המצריות.

פרק שני: הhoneה המצרית במלחמת ים הכנופורים

1. יהושע חלמייש. "זכרונות המלחמה של הרמטכ"ל המצרי". ידיעות אחרונות. 15 בדצמבר 1978, עמ' 3.
2. חנוך ברטוב. דרך א', עמ' 295-296.
3. יהושע חלמייש. טמ'.
4. אריקסון ג'. ווצמה צבאית סובייטית. (משרד הבטחון, הוצאת מערכות, 1972, עמ' 132).
5. יהושע חלמייש. טמ'.
6. דאה: אבי שי. "מצרים לקרה מלחמת ים הכנופרים". מערכות. 250 (יולי 1976) עמ' 31, העירה.
7. עבד אל-סחאר אל-טוילה. חרב אל-סואח אל-סח וואהמאל את אל-חרב אל-ח'אמסה. (קהיר: אל-טוילה, להלן: אל-טוילה. מלחמות השערות). Mohamed Heikal. The Road to Ramadan. (Fontana/Collins, 1976)p. 14.
8. (להלן: הייכל. הדרכ לرمד'ן). וכן מחמוד עוז. אל-חרב אל-ראבעה: סרי ג'דא. (קהיר: דצמבר 1974) וגמ' יג' אמשי על סודות מלחמת ים הכנופרים". אל-בלאע'.
9. זעים אל-זונדרי. אל-חרב אל-ערבייה אל-אסלאם" ליה אל-ראבעה. (עמאן: אוקטובר 1974) עמ' 42.
10. טמ'.
11. אל-איובי. האנציקלופדייה הצבאית. עמ' 700.
12. עיקרי התרגיל נלקחו מפקודת החרגיל שפורטמה ע"י מפקחת האדרמיה השלישית ב- 30 ספטמבר 1973. משרד המלחמה, מפקחת ארמיה 3 שדה, מחלקה מבצעים. חרגיל "חריר-41". (סוכנות עיתים מזרח: דצמבר 1973) עמ' 12-9. (להלן: מחלקה מבצעים).
13. טמ'.
14. אל-בלאע'. טמ'.

- שם. ראה גם "זכרונות שאד'לי". אל-ווען אל-ערבי. לבנון, 11 בינואר 1979. 15  
שאד'לי טען שבשבוע של ה- 27 ספטמבר 1973 גויסו 70,000 חיילי מילואים, ובשבוע  
של ה- 30 ספטמבר גויסו עוד 50,000. בס- 4 לאוקטובר שוחררו 20,000 חיילים מהקבוצה  
שהתagiיטה ראשונה.
16. אל-בלאע' שם. ראה גם: אל-איובי. האנציקלופדיה הצבאית. עמ' 700.  
שם. 17  
שם. 18  
19. מחלוקת מבצעים. תרגיל "חריר-41". עמ' 10.  
20. אבי שי. מערכות. 250 (יולי 1976) עמ' 22.  
21. עבד אל-כרים דרויש וד"ר לולא נקל. מלחמת שושנות. (קהיר: 1974).  
בஹזאת: סוכנות עתי"ם מזרח.  
22. לעובדה זו מצאתי סימוכין גם בבדיקה אישית אשר ערכתי בגורשא.  
23. محمد וגדי קנדיל, "ראיון עם מפקד דיביזיה 19 חי"ר לוזא" (אלוף יוסף עפיפי").  
אחות סעה. 18 ביוני 1974. חשוב לציין שגיאום ושורור המילואים, קידום ציוד  
הגישור והחציה וכן הפעלת הידיעות על העליה למכתה תואמים את שיטות ההונאה  
הOPERATIVE כמי שפורטו בחוברת מספר 65. (עמודים: 12-13) אשר הועצה לקראת  
התרגיל "חריר-14". בהקשר זה ראה גם נספח א'.
24. הייכל. הדרך לרמדן'. שם, עמ' 30. וכן: אל-אהראם. 5 אוקטובר 1973, עמ' 1.  
25. עבד אל-כרים דרויש וד"ר לילא חבלא. הרב אל-סאעאה אל-טח. (קהיר: אפריל 1974)  
עמ' 315. (להלן: דרויש). מלחמת שושנות. וכן אל-איובי. האנציקלופדיה הצבאית.  
עמ' 700.
26. דרויש. מלחמת שושנות. עמ' 316. וכן: אל-בדרי. מלחמת רמדן'. עמ' 64.  
27. חיים הרזוג. מלחמת יום הדין. עמ' 49.
28. محمد וגדי קנדיל. שם. אישור על בר ראה גם, עadel יסרי. מסע הרגל התלויה.  
(רחלת אל-סאק אל-מעלה) (מצרים: 1974) סוכנות עתי"ם מזרח.

29. אל-בדרי. מלחמת רמדן. עמ' 55. הוראה זו הקובעת אף לוח זמנים מדויקק, מופיעה גם בפקודת הארבען של "חריר-41".
30. אנוואר אל-סאדראת. סיפור חייל. עמ' 185.
31. הדבר נודע להם בישיבה שנערכה בארכון המלכתי בראש אל-חין במסגרת ישיבת תאום שנערכה בין 6 קצינים סוריים ו- 8 מצרים אודות המלחמה ותאות צבאי הנדרש בין שתי הזרות. 8 הקצינים המצרים היו: שר המלחמה - שהיה אף מפקד האגף המשותף - הרמטכ"ל, מפקד אגף מבצעים (ג'אמס), מפקד אגף המבצעים של הפיקוד המשותף (הגנרל בהא אל-דין נופל), מפקד המודיעין, מפקד חיל האויר, מפקד ההגנה האוירית ומפקד חיל הים בסוריה גם ידעו על המלחמה הקצינים המקבילים בחפקיד לאלה המצרים, אך באגף הסורי חיל ההגנה האוירית אינו עצמאי, אלא כפוף לחיל האויר. הייכל.
- הדרך לרמדן. עמ' 10. בקשר זה ראה גם: אל-טווילה. מלחמת ששת השעות. עמ' 117-118.
32. האגף למחקר צבאיים. שיטת ההונאה במלחמה. עמ' 11.
33. נראתה לי כי גם חפיסה זו מקורה בדוקטרינה הסובייטית. לצורך זה מעוניין להביא את הגדרת המילה הוונאה (קוט-אינפורמציה) כפי שהיא מופיעה ב"AMILON לוגו צבא בסיסיים" אשר יצא לאור ב- 1965 בהוצאה משרד ההגנה של ברית-המועצות (עמ' 71-רוסית):  
"הפטם ידיעות כזבזב על כוחות ותוכניות פעולה שלנו במטרה לבלב את האויב. אמצעי ההונאה העיקריים הם: רדיו,UTHOGOT,UCHOGOT,CHOGOT לא אמיתי של כוחות וכו'"<sup>1</sup>. ראה הבדחה דומה גם ב"AMILON להסביר מונחים צבאיים" באותו הוצאה (עמ' 132-רוסית):  
"הפטם זדונית של ידיעות כזבזב על הרכיב, סדר הכוחות והערכות כזחותינו ועל תוכניות הפעולה שלנו במטרה לבלב את האויב". גםAMILON זה מציין את הרדיו והUTHOGOT כמקורו עיקריים להשגת הוונאה.  
למשל, ניצול הקורב האויר נבדק הסורים מה- 13 בספטמבר 1973 להדגשת החששukiים בסוריה מהמשך פעולות צבאיות של ישראל נבדקה. נבדק החזיות באפוזן פאם הערכה זו וספק לישראל - אומנם לא לאורך זמן - הסבר מניח את הדעה.
34. ברטן וויליאם. AMILON הקוד ברברוסה. עמ' 132-142. וויליאם מציין שבאותה דרך נקט גם המטכ"ל הגרמני אשר מנע אם תוכניות המבצע מכל שכבה הקצתונה לאחרת.

- שם, עמ' 170. וויליא מציין שהאחריות לפתח מבצעי הונאה בשיתוף פעולה עם האבא, 36.
- חיל האוויר וחיל הים הוטלה על מחלוקת דיו. אך כאמור, למרות הכל היטלר אישית התערב בנושא.
- רק באחד מנאומיו האחראוניים של סאדאת לפני איגוד הסופרים במצרים ב- 6 באוגוסט 37. 1979, בגאומ ששור ב"דידי קהיר" אמר סאדאת ש"בזכור لكم האידיאל אצל כולנו היה היטלר... השיך לאסכולה של אבא תורכ". לדעתו של סאדאת יש לפעול לשיקום הארץ בדרך הדיקטטורה כפי שעשה ذات היטלר. הוא אף ציין באותו נארם שלו כן הוא קרא את כל התורה שמאחורי היטלר וכך התורה שמאחורי ניטה וחוופיק אל-חביבם.
- אנואר אל-asadאת. ספרות חייה, עמ' 185. 38.
- שם. 39.
- היכל. הדרך לרמדאן, עמ' 23. 40.
- מחמוד עוז. המלחמה הריבית: סודי ביוחר. שם. 41.
- חיים פרצוג. מלחמת יום הדין. עמ' 44. וכן: אל-טווילה. מלחמת ששבועות. 42. עמ' 307-308.
- מעריב. 26 מרץ 1973. בקטעו את ג'ים הוגלנד סופר "וושינגטן פוסט" בקהיר. 43.
- נאום של שר המלחמה המצרי בעבודת העתונאים בעת סימפוזיון של חלוצי החשיבה 44. הצבאית והמדינית. סימז"ח קהיר, 13 באוקטובר 1974.
- נאום סאדאת לפני משלחת ועידה שהוקדשה לנושא "מצרים בשנת 2000". דידי קהיר. 45.
- 2 בינוואר 1975. וכן, בהקשר זה חשוב לראות גם את חטן אל-בדרי. מלחמת רמדאן. 46. עמ' 27.
- "דו"ח הביניים של ועדת אגרנט". מעריב. 3 בפברואר 1974. עמ' 3. ראה גם
- חיים פרצוג. מלחמת יום הדין. עמ' 54.
- אל-טווילה. מלחמת ששבועות. עמ' 50. 47.
- ראה מאמריו של מוזא צברי באל-אחים. מתאריכים: 21 אוגוסט, 19 ספטמבר, 48. 22 ספטמבר ו- 24 ספטמבר 1973.

- אנואר אל-סאדאת. ספר חיה. עמ' 182. • 49
- ראה למשל: 1 A.R.R. (1973) עמ' 3. • 50
- ביחס זה ראה נאומו של סאדאת בועד המרכז' של אמ"ע. סימוזט קהיב. • 51
- 16 يولי 1973 שעה 1900.
- מתוך נאומו של הנשיא המצרי אנואר אל-סאדאת. רדיו קהיר. 28 ספטמבר 1973. • 52
- שעה 2105. • 53
- שם. • 53
- אנואר אל-סאדאת. ספר חיה. עמ' 184-185. גם לאירוע זה קשה למצוא אישור ממקורות אחרים. • 54
- חגוך ברטוב. פרק א'. בעמודים שיפורטו להלן ניתן למצוא מקבץ של הบทאוויות של המגា឴יות הצבאית והמדינית של ישראל באשר לכוחו של צה"ל, יחסיו הבודדים בין ישראל לרב מדינות ערב וכו'; עמודים: 216-217, 220, 235-234, 269, 307, 309. הบทאוויות דומות ניחן למצוא גם בספריו של ברן. על שתי גדיות סואץ. • 55
- מחמוד עוץ. המלחמה הרביעית: סודם ביוטר. שם. • 56
- אריה חשבייה. מלחמת יום הכיפורים. (חל-אביב: 1974) עמ' 57. וכן: היכל. • 57
- הדרן לרמן אן. עמ' 30. • 58
- שם. עמ' 27. • 58
- דרזינש. מלחמת ששת השעות. עמ' 311. • 59
- שם. עמ' 316. • 60
- חנן אל-בדרי. מלחמת רמת אן. עמ' 64. • 61

22939

אנו נזקוק לתוכה מילוי אוניברסיטאות

לכבודם של תלמידים ותלמידות

בביתם – ביתם של תלמידים ותלמידות

לכבודם של תלמידים ותלמידות

באותם ימים

"המגזרי בתקופת המלחמה וטובי בוריהם"

מי יזכיר את החביב פטבון דלאו ממר לדורותם תחוויד צורען למדען

באותם ימים מילוי אוניברסיטאות

על ימינו

האחים קדרון

העוזר קדרון הוגה בחדרכם

ברוחם א. דבנוביץ

ס. כהן פרוזוף